

ДУСЛЫК

ОКТАБРЬ РАЙОНЫ ИЖТИМАГЫЙ - СЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТАБРЬСКОГО РАЙОНА.

2 апрель, 1997 ел.
ЧӘРШӘМБЕ

Газета 1931 елның 9 июленән бирле чыга.

№ 36 (8048)

Баясе билгеләнгәнчә

30 мартта районыбызда Татарстан Дәүләт Советына депутат сайлау булды

Тавыш бирү йомгаклары

1997 елның 30 мартында 50 нче Октябрь административ - территориаль сайлау округынан Татарстан Республикасы халык депутатын сайлау уздырылды.

Тавыш бирү исемлегенә 39732 сайлаучы кертелгән иде. Тавыш бирүдә 38680 сайлаучы

(исемлектәгеләрнең 97,4 проценты) катнашты. 38406 сайлаучы (тавыш бирүдә катнашканның 99,3 проценты) депутатлыкка кандидат Ф.С.Сибатуллинны яклап, 274 сайлаучы аңа каршы тавыш бирде.

Округ сайлау комиссиясе.

ЫШАНЫЧЫГЫЗ ӨЧЕН РӘХМӘТ

Кадрле иптәшләр!

Хөрмәтле сайлаучылар!

Жаваплы сайлау алды чоры минем өчен депутатлыкка кандидат буларак чиксез зур куаныч белән тәмамланды. Сайлаулар нәтижеләре күрсәткәнчә, октябрьләрнең 97,4 проценты сайлауда катнашып, шуларның 99,3 проценты Республика Дәүләт Советына депутат итеп минем кандидатурамны яклап тавыш бирде. Бу - сезнең хөрмәтле иптәшләр, миңа булган ышанычыгыздан тыш районда барган икътисадый - социаль үзгәрешләргә чын йөрәктән хуплавыгызны, киләчәктә ингә - иң куеп янәшә эшләргә өзер булуыгызны да дәлилләде.

Республика парламентында вәкил булу, район халкының мәнфәгатьләрен чагылдыру, алдан ук өйткәнчә, минем өчен зур мәртәбә, ә анда сезнең тулы ышанычлы фатихагыз белән аяк басу - икеләтә дәрәжәле шатлык. Шуңа да бүген мине 50 нче административ - территориаль сайлау округынан Татарстан Республикасы Дәүләт Советына депутатлыкка кандидат итеп күрсәткән «Норлат

шикәр заводы» акционерлык жәмгыяте коллективына, сайлау алды кампаниясендә минем программаны, үй - ниятләремне халыкка житкерүдә булышкан иптәшләр, миңа ышаныч күрсәтеп тавыш биргән сайлаучыларга ихлас рәхмәтемне белдерәм. Үз чиратымда, бар белемемне, тәжрибәмне сезнең ышанычны аклауга, эшлекле активлык белән республика парламентында районның лаеклы вәкиле булырга, югары вәкәләт мөмкинлекләрен район мәнфәгатьләрен яклауга, сайлау алды платформамда билгеләнгән киң қолачлы үзгәртеп коруларны гамәлгә ашыруга эшкә жигәргә тырышчакмын. Сезнең һәрдаим ышанычыгызны, ихтирамлы хуплавыгызны тою миңа яңа омтылыш, энергия белән эшләргә көч бирер.

Сезгә тагы бер кат рәхмәтемне житкереп, иминлек, исәнлек, уртақ жиңу куанычлары теләм.

Ф.СИБАГАТУЛЛИН,
халык депутатларының Октябрь район Советы рәисе, район хакимияте башлыгы.

Алдан фаразланган а, 30 мартта сайлау частокларында тавыш ирү активлык белән узды. Шәһәр халкының ртән бик иртә кузгалавын гына аңларга бу а инде аның. Тик аның озакка бармады: эгәтә 10 га Норлаттаы сайлаучыларның 9,3 роценты гына тавыш иргән булса, көн уртаында бу күрсәткөч ине 37,3, ә сәгәтә 2гә 0,9 процентка житте...

Участокларда бик тыыч булды. Сайлау бюлетеньнәрен сайлаучы зе сораган телдә биреләр. Гадәттөгечә, бенеңче булып өлкөн шьтәгеләр тавыш бире. Куйбышев участоында пенсионер Гайиннар, тимер юл учасында пенсионер Люовь Андреевна Орелина, Шашинда - 80 шылек Әминә Гаяз кыы Гайфетдинова, Заод округында Миңнеуй Ярулла кызы Исхаова һәм аның улы Ралик, пенсионер Зоя лексеевна Федорова ң беренче булып илгәннәр.

Билгеле инде, 510 нчы частокта сайлауның

НАМУС КУШКАНЧА

ничек барышы белән аерым кызыксындык. Ник дисәң дә, нәкъ шул территориядәге «Норлат шикәр заводы» АЖе коллективы Фатих

Н.Азизов фотолары.

Сәүбән улы Сибатуллинны Татарстан Дәүләт Советына депутатлыкка кандидат итеп күрсәтте бит. Сайлау комиссиясе рәисе Людмила Николаевна Соколованың бу эштә тәжрибәсе зур һәм шуңа күрә чагыштырып карар мөмкинлеге дә житәрлек.

- Безнең участок районда иң зурысы, ди ул. - Исемлектә 3200дән күбрәк сайлаучы. Тавыш бирү ипле, эшлекле төстә бара. Сайлаучыларыбыз көннең икенче яртысында активлашлар - кем авылдан кайта, кем кайдан... Э инде килгәннәре районыбызның киләчәгә хакына, күзгә күренердәй үзгәрешләргә хуплап тавыш биреп киттеләр. Хәзер бит халык фәкәт конкрет эш - гамәлләрдән генә чыгып фикер йөртә. Ул яктан, пенсияләргә айдан - айга китереләр, ярты елда чиркәүнең эшен бетерделәр, яңа автобус маршрутлары ачылды, газ кертү тизләште... Шулай булгач ничек инде кандидатыбызны яклап тавыш бирмисең ди?..

(Ахыры 2 нче биттә).

«Дуслык», («Дружба», «Туслах») район газетасы коллективы 10 меңле укучылары исемнән район хакимияте башлыгы Ф.С.Сибатуллинны Татарстан Дәүләт Советы депутаты итеп сайлануы белән ихлас котлый һәм аңа район халкы мәнфәгатьләргә хакына нәтижәле, эшлекле хезмәт, ижат уңышлары, сәламәтлек тели.

Матбугат - 97

«ДУСЛЫК»КА ЛЪГОТАЛЫ ЯЗЫЛУ!

Хөрмәтле укучыларыбыз!

1 апрельдән элемтә бүлекләренә килеп, матбугат басмаларына язылганда без Сезнең иң беренче бланкларны «Дуслык»ка дип тутырачагыгызга шикләнмибез. Шунысын да әйттик, редакция, район элемтә узелы белән килешеп, район газетасына ярты елга язылу бәясен элеккечә, ягъни 23.400 сум көенә калдырды. Бу хакта үзегез күргән - белгәннәрнең моңарчы безнең газетаны алдырмаганына да житкерерсез дип уйлыйбыз.

Һәм, иң мөһиме!

Апрельнең 1еннән 10сына кадәр «Дуслык» («Дружба», «Туслах») газеталарына льготалы бәягә, ягъни 16.200 сумга гына язылып калырга мөмкин.

Атнасына өч көн чыга торган матбугат органына язылуның шуннан да арзанрак бәясенәң әле беркайда да булганы юк. Шулай булгач, нибары 16.200 сум акчагызны кызганмыйча, район газетасына язылып куйсагыз, ел ахырына кадәр райондагы хәлләр турында хәбәрдар булып тора чагыгыз көн кебек ачык - анысына без ышандырабыз.

Дус булайык, «Дуслык»лы булайык!

Газ - Башланган эш - беткән эш көтелгән кунак ул

Биккол кебек гомер - гомергә ягулыкка тилмергән далалы як кешеләре өчен - бигрәк тә. Шуңа 29 март көнне авыл уртасында газ бүлү пунктында авылга зәңгәр ягулык килүен белдереп фәкел кабызу тантанасына һәркем чиксез шатлык белән жыелды.

Тантананада чыгыш ясаучы һәркем - халык депутатлары район Советы рәисе урынбасары Е.К.Савинов та, район хакимиятенен ашпарат житәкчесе Ф.М.Галимов та, «Норлатгаз» эксплуатация - производство идарәсе начальнигы В.В.Богатиков та, «Тан» кооперативлар ассоциациясе рәисе Ә.С.Шәрәфетдинов та газ кергүне авылның социаль проблемаларының иң өлгергәнә дип атап, аның хәл ителүен халык өчен зур шатлык дип бәяләделәр. Газ үткүрдә подрядчылар - Димитровград шәһәренен 14 нче МСУсы бригадасы адресына да жылы сүзләр янгырады. Авыл халкының район житәкчеләгенә, газчыларга рәхмәтен авылның мөхтәрәм кешесе

Габделәхәт ага Бильданов житкерде, тиз арада өйләрдә дә зәңгәр ялкын кабынасына өметен белдерде. Аныңын озақ көтәргә туры килмәячәк. Авыл эчендә эшнә 14 нче МСУ бригадасы белән бергә «Норлатгаз» эксплуатация - производство идарәсе эшчеләре алып бара. Хәзердән 18 йорт зәңгәр угны кабызурга тулысынча өзер. Газчыларның исәбе - авыл кешеләренә ягулык шатлыгын мөмкин кадәр тизрәк бирү, шуңа да алар эш темпын киметмиләр. Ә халык исә бу сөенечле вакыйганы районда башланган позитив үзгәрешләргә нәтижәсе дип кабул итте, аның, ниһаят, Биккола да килеп житүенә куанып, яхшыга өмет белән таралды.

Рәсми хроника

Управляющий сайланды

31 март көнне «Сельхозтехника» акционерлык жәмгыяте членнарының гомуми жыелышы булды. Жыелыш шәхси гаризасы нигезендә управляющий Андрей Тихонович Воронцовны вазифаларынан азат итте. Берләшмә управляющие итеп моңарчы «Норлат машина төзү заводы» акционерлык жәмгыяте баш инженеры булып эшләгән Михаил Юрьевич Жемков сайланды.

Начальник билгеләнде

Норлат дәүләт орлык инспекциясе начальнигы итеп Замир Шамил улы Бильданов билгеләнде.

30 мартта районыбызда Татарстан Дәүләт Советына депутат сайлау булды

НАМУС КУШКАНЧА

(Ахыры. Башы 1 нче биттә).

Без округ сайлау комиссиясе белән дә әледән әле элементга кереп тордык. Тавыш бирү тәмамланарга берничә сәгать кала комиссия рәисе Нәбиуллин Хәйруллоевич Абдуллин тавыш бирүгә барышында алай зур замчаниеләр юк, Әхмәт, Югары Норлат, Биккол, Чирекле, Кизләү, Кычтыканы, Яңа Әмзә, Иске Әлмәт, Колбай Мораса, Чулпан, Бутаиха сайлау участокларында

тавыш бирү аеруча активлык белән бара диде. Өйләгә кадәр үк тавыш бирү ябык сайлау участогы - Октябрь үзәк район шифаханәсендә, соңрак - сигез авыл участогында төгәлләнде. Көндөзгә 12 дә округ сайлау комиссиясе Татарстан Республикасы үзәк сайлау комиссиясенә 50 нче номерлы сайлау округында сайлаулар булды дип хәбәр бирде, чөнки бу вакытта инде сайлаучыларның 50 проценттан артыгы, Татарстан

Республикасының «Татарстан Республикасы халык депутатларын сайлаулар турында»гы Законының 33 мaddәсендә билгеләнгәннән 15 процентка күбрәк кеше тавыш бирергә өлгергән инде. 14.00 сәгатәтә районда исемлеккә кертелгән сайлаучыларның 70 проценты, 18 сәгаткә - 80,3 проценты тавыш бирде.

Тавыш бирү 21 сәгаткә кадәр дәвам итте.

Т.НАЗАРОВА.

***

БӘЙРӘМ РУХЫНДА

Киекле халкы сайлау участогына бәйрәмгә килгәндәй асылды. Тормыш мәшәкатләре жылкәне басканда өлкән кешеләр мәдәният йортына да, мәктәпкә дә еш килә алмыйлар шул. Ә менә бу юлы мәктәптәге сайлау участогына жыелгач, берочтан рәхәтләнеп аралаштылар, сөйләштеләр дә алар. Фойеда эшләүче дүрт сәүдә ноктасы халыкка киң ассортимента азык - төлек продуктлары, яшелчә, жиләк - жимеш тәкдим итте. Соңрак район үзәгеннән концерт бригадасы килеп төште. Ки-

еклелеләр районыбызның моңлы сандугачы Сания Котдусованың жырлавын, Әлфирә Жәләлованың буюен, Гөлсинә һәм Сабит Минехановларның һәм башкаларның чыгышларын жылы кабул ителәр.

Тавыш бирү зур оешканлык белән барды.

- Халкыбыз бик актив булды. Аякларында йөри алырлык карт - карчыкларны гадәттәгечә өйләренә барып сайлатмадык. Аларны участокка алып килү өчен ассоциация рәисе Н.Шәрәпов машинасын бирде. Алар да бәйрәм рухын тойсыннар, бөтен кеше белән бергә катнашсыннар, күңел ачсыннар дидек, - диде безгә сайлау участогы рәисе Й.Х.Садыков.

АКТИВЛЫК БЕЛӘН

Иске Әмзә халкы биек сайлауларда аеруча актив булды. Беренче булып сайлау участогына килеп, бюллетеньне яшикка салган алдынгы комбайнчы Илгиз Шәйдуллинның аягы жиңел булды: төш вакытына сайлаучылар исемлегенә кертелгән 213 кешенә 200се гражданык бурычларын үтгәннәр иде инде.

Сайлау участогында да көне биек жанлылык хөкөм сөрдә: музыка тынмады, фойеда халыкка хезмәт күрсәттеләр. Шуңа халыкның көефе дә көр, бәйрәмчә иде.

Р.ГИНЯЕВА.

Коллегалар кунакка килде

Узган атнада мөхәррир Р.К.Хәбибуллина житекчелендә Аксубай районының «Авил таңнары» газетасы редакциясеннән бер төркем коллегаларыбыз бездә кунакта булып кит-

теләр. Күршеләребез визитының төп максаты - газета чыгаруны компьютерлаштыру, яңа шартларда эшне оештыру белән танышу иде. Аксубайлылар әле аңа күчүгә әзерлек чорын

гына башлылар, шуңа алар безнең инде көйләнгән технологиягә кызыксынып та, безгә көнләшеп тә карадылар. Әлбәттә, ижад коллективларының үз традицияләре, ижади эшчәнлегә мәсьәләсендә дә уртаклашыр сүзләре байтак иде. Озакка сузылмаган бу очрашу - аралашу дустанә атмосферада, фойдалы һәм кызыклы булды.

Күренекле якташларыбыз

Аның тормышы - батырлык

Абынның буыннары дөвәләү өчен халык медицинасыннан төрле чаралар кулланыла. Соңыны пешереп буыннар өстенә ябып тога, һәртөрле ванналар ясый. Шулай итеп, рәхимсез авыру чигенә башлай, ана кеше газиз баласын аякка бастыра. Нил абый үзе дә, жайлана башлагач, бер дә тик ятмый, үз өстендә эшлә башлай.

Урта мәктәпне тәмамлагач, Казанның авыл хужалыгы институтына керә һәм

1954 елның сентябрь аенда йөгөрү күнегүләре асыя башлай. Шулай итеп, Нил абый, барлык авырлыкларын жинеп, тормышта үзенең дөрес юлын, спортның йөгөрү төрен сайлап ала. 10 - 20 км. йөгөрүдә Татарстанның беренче рекордчысы титулын ала.

Ул 1959 елда КАХИны, ә 1967 елда Мәскәү шәһәренә Дәүләт үзәк физкультура институтын (ЦОЛИФК) тәмамлай.

Нил абый «Спартак», «Ди-

КҮМӘК ЭШТӘН ТУГАН

ИЗГЕ ЙОРТ

Инде хәбәр иткәнбезчә, 28 мартта Норлатта православие чиркәве ачылды. Башта гадиди гыйбадәт йорты ачудан башланып, 1993 елда Илья чиркәвенә беренче нигез ташы салуга киткән изге эш шулай итеп нәтижәле төгәлләнде.

Чиркәү кыңгыравы чыңы ул көнне йөзләргә халыкны үз тирәсенә жыйды. Тантаннага килгәннәргә иң элек район хакимияте башлыгы Ф.С.Сибатуллин кыскача сүз белән мөрәжәгать итте. Районның рухи тормышындагы бу истәлекле вакыйга белән котлап, ул нинди милләттән булуларына карамастан, бар кешене дә тату эшләү һәм яшәү уе берләштерергә тиеш, чөнки дин элек - электән кешеләрнең рухи - әхлакый кризистан котылырга омтылуына булышлык итеп килгән, дигән теләк белдерде.

Аннары Алла йортының символык ачыкчыны кабул итеп, Казан һәм Татарстан протиеие Анастасий атакый вәкиле Сильвестр атакый чыгыш ясады. Ул чиркәү төзелешенә саллы һәм төп өлеш керткән район житекчесенә рәхмәт белдерде һәм зиннәтле гыйбадәт йортлары салу гына аз, андый храмны һәркемнең үз

күңелендә дә коруы кирәк, балаларыбызда да дингә ышану һәм хөрмәт уяту зарур диде.

Чиркәү төзелешенә житекчелек иткән Василий Семенович Филиппов, дистәләргә ел гомерен мегаллимлек һәм мәгърифәтчелек эшенә багышлаган Василий Ермолаевич Поселенов, пенсионер Вера Федоровна Сальпина да тантанада дулкынлану белән һәм йөрәкләргә үтөрлек сүзләр белән сөйләделәр. Норлатлы Валерий Николаевич Кузнецов, төзелешнең генераль подрядчысы - 53 нче СМУның хәзерге башлыгы Ирек Ядыгәрович Гайнанов та барлык диндарларны Илья чиркәве ачылу тантанасы белән котладылар. Норлат үзидарә Советы рәисе Ф.И.Гайнуллин, бу вакыйганың татулык һәм килешү елына туры килүен билгеләп, чиркәү төзелешенә зур гамәли өлеш керткән «Норлат - Октябрь

ит комбинаты», «Норлат шикәр заводы», НГДУ, «Норлат - Октябрь элеваторы», «Норлатнефтепродукт», «127 нче ПМК» акционерлык жәмгыятьләре, Синдряков исемдәге КФХА, Норлат геологик разведка идарәсе, Норлат автоюллар идарәсе, район элемент бүлгә, шәһәр электр челтәре, МПП һәм башка коллективларны билгеләп үтте.

Традицион ал тасманы кисү хокукы Сильвестр атакыйга бирелде. Аннан яңа чиркәүдә беренче гыйбадәт укылды.

Шул үк көнне чиркәүгә аччалата һәм әйберләтә бүләкләр дә тапшырылды.

Озакламый бу чиркәү гыйбадәт йортының барлык таләпләренә туры китереп жиһазланачак һәм күңелләрендә изге хис, олы ышаныч йөрткән һәркем бирегә килеп рухын, күңелен савыктыра алачак.

Т.НАЗАРОВА.

Н.АЗИЗОВ фотолары.

Мин гомерем буена ихтияр көчә зур булган кешеләргә сокланып яшим. Андый кешеләр безнең авылда да бик күп. Шуларның берсе - Нил Нурулла улы Гатин.

Нил Гатин 1935 елның 21 июнендә Октябрь районының Колбай Мораса авылында укытучы гаиләсендә туа. Асыл мәктәбендә 9 нчы классны бетергәч, язмаш аны урын өстенә атарга мәжбүр итә. Буыннарына каты салкын тию аркасында, ул айлар буе урын өстендә ята. Гаиләдә алар 7 бала үскәннәр. Авыр еллар, ачык булуга да карамастан, булган һәр буш минутын әнисе Галия апа улы Нилгә багышлаган. Ул Нил

энергиялә, аның белән сөйләшеп утыру да яшәү көчә бирә.

Нил абый музейга бик күп значокларын, Мактау кәгазьләрен, Казанда үткәрелгән тынычлык марафонында катнашкандагы 290 нчы номерын һәм багика бик күп истәлекле әйберләрен бүләк итте.

Колбай Мораса урта мәктәбендә «Батырлык атналыгы» Батанда бу бүләкләрдән күргәзмә оештырдык, Нил Гатинның тормыш юлы турында сөйләдек. Чыңлап торып уйласаң, аның тормыш юлы тулы бер батырлык бит.

сы исемнәренә ләек була, төрле ярышларда уңышлы катнашканы өчен 105 Мактау кәгазе һәм дипломнар белән бүләкләнә. Нил абый 1971 елның 23 февралендә 60 километрны 4 сәгат 12 минут 29 секундта йөгөрәп, 35 яшьтән өлкән ирләр өчен ин яхшы вакытын күрсәтә, бу күрсәткеч хәзергә көндә дә яхшыртылмаган. Нил абый 42 ел эчендә барлығы 258791 км. аранды йөгөрәп узган, ягъни жид шарын экватор буенча алты мәртәбә әйләнәп чыккан.

Күптән түгел күренекле якташыбыз авылга кайтты. Г.Кариев музейда кунакта будды. 62 яшендә булуына карамастан, ул бүген дә төзгәүдәле, шат күңелле, тулы

энергиялә, аның белән сөйләшеп утыру да яшәү көчә бирә.

Нил абый музейга бик күп значокларын, Мактау кәгазьләрен, Казанда үткәрелгән тынычлык марафонында катнашкандагы 290 нчы номерын һәм багика бик күп истәлекле әйберләрен бүләк итте.

Колбай Мораса урта мәктәбендә «Батырлык атналыгы» Батанда бу бүләкләрдән күргәзмә оештырдык, Нил Гатинның тормыш юлы турында сөйләдек. Чыңлап торып уйласаң, аның тормыш юлы тулы бер батырлык бит.

Г.САДРЕТДИНОВА,
музей хезмәткәре.

ХЕЗМӘТКӘ КАРАП КӨН КҮРСӘЛӘР...

Монтыр мөмкинлек беткәч

«Заря» крестьян - фермер хужалыклары ассоциациясенең һичкайчан үзен күрсәтә алганы булмады. Алай гына да түгел, ул барлык параметрлар буенча да ызандаш хужалыклардан артта сөйрәлде. Узган ел, мәсәлән, хужалык буенча һәр сыердан савылган сөт 2 мең килограммнан аз гына артты. Нәсел эшенә игътибар булмады. Такы - токы азык ашаган маллар үрчемәде, булганнары акрын үсте. Дуңгызчылык тармагының тамыры исә соңгы елларда бөтенләй корыды.

Зарялылар игенчелектә ирешелгән уңышлары белән дә әллә ни мактана алмадылар. Бөтен авыл белән кубып эшкәртелгән шикәр чөгөндере гектардан 140 центнер гына уңыш бирде, рентабельлелеге түбән булды.

Гомумән, хужалык мантымады, продукция житештерү артмады, аның әжәте үсте, икътисадый хәле тотрыксызланды. 5 - 6 ай рәттән хезмәт хакы ала алмаган авыл эшчәннәренең дә кәефләре әллә ни күтәрелмәде. Кыскасы, кризис чиккә житте.

өмет итеп булмый. Ильяс Таһирович хужалыкта асрала торган 120 баш танага зур өметләр баглый, кысан биналарда, такы - токы ризык белән асралган бу маллар быелгы кыштан салкын ысул белән бәйсез асрала башлаган. Кискен рәвештә артымнары да үскән аларның. Шулар арасынан көтүне тулыландыру өчен 35 баш мал аерым сайлап алынган. Әле тагын 30лап баш нәселле тана кирәк. Әлеге проблеманы хәл итү юлын табалар кебек биредә. Булган барлык таналарны каплатып һәм бозаулатып, аз сөтле сыерларны саумыйча бозауларын имезеп үстерергә планлаштырыла. Ильяс Таһирович әйтүенчә, мондый сыерларны савып торы - вакытны бушка әрәм итү генә, ә имезеп үстерелгән бозау бер ел эчендә 420 - 430 килограммга житәргә сөлтәле икән. Андый мал иткә тапшырсаң да йөз кызартмый, имеп үскән бозадан яхшы сыер да чыга.

Элегрәк хужалыктагы 625 баш мөгезле эре терлекне 62 кеше караган, килчәктә исә шуның 30 проценты гына хезмәт күрсәтәчәк малларга. Кооперативлар Советы рәисе «кыскартылган» халык өчен яңа эш урыннары булдыру максатында савым сыерларының баш санын 350 - 400гә житкөрергә исәпли.

Дуңгызчылыкны торгызуга да йөз тотыла. Шулар максатта быел 30 баш ана дуңгыз сатып алынганда. Июнь аенда алыначак үрчем - килчәктә дуңгызларның баш санын арттыруда алга бер адым булчак.

Салкын ысул белән бәйләмичә асрау күзләннән чыгып барлык терлекчелек биналарына реконструкция ясау да планда. Тәжрибә күрсәткәнчә, малларны салкында асрау үзен акый. Мисал өчен февраль аенда профилактика баш бозау үлгән. Соңгы айда туган бер бозау салкынга чыгарыла башлагач үлем - китем туктаган. Малларны салкында асрау өчен сөт

блогы төзеп, УДС - 3 саву жайланмалары гына куясы кала. Реконструкцияләнгән биналарда тирес чыгару транспортерлары да булмайчак, электр энергиясе чыгымнарын киметү максатында яктырткычлар санын да минимумга кадәр киметү каралган. Ахыр чиктә боларның һәркайсы чыгымнарда каршы механизмны тулы көчкә хәрәкәт иттерергә ярдәм итәчәк.

Игенчелекне дә аграр үзгәрешләр көтә. Быел «Заря»да сабан бодае мөйданнарын 600 гектарга житкерү күздә тотыла. Бөртектә өчен кукуруз чөчеп тә зур керем алырга исәплиләр биредә. Аның һәр гектарынан 50 - 60 центнер уңыш жыеп алсалар максатларына ирешкән дип санарга ирешчәк. Яңача эшләнү азык культуралары игүгә дә башкача карауны таләп итә. Аларның нәкъ яртысын күпчеллек үләннәр алып торачак.

Әлеге мөйданнарның 80 процентында аксымга бай люцерна чөчөргә исәплиләр. Бу культураның һәр гектарынан аз дигәндә 50 - 60 центнер коры печән, 250 - 300 центнер яшел масса жыеп алу - маллардан продукция алуны сизелерлек арттырырга ярдәм итәчәк. Икенчедән, люцерна башка культуралар өчен дә яхшы элгәр булып тора.

Шуның өстенә люцерна орлыгын үзләрендә хәзерләү максатында быел киң рәтләр чөчкөчләр ярдәмендә 20 гектарда люцерна чөчөргә исәплиләр.

Шикәр чөгөндере дә игътибар артачак. Чөчү әйләнеше структурасын үтәү максатында быел бу культураны һәр өч звено да игәчкән. Аның һәр гектарынан уртача 280 - 300 центнер уңыш жыю максат ителә.

Барысын да эшләрбез, кыенлыкларны ерып чыгарбыз, тик гадел сәясәт алып барыгыз, дөрес эшләргә ярдәм итәгез,- диләр авыл эшчәннәре үзләре.

Авыл эшчәннәренә якты өмет белән карыйбыз, ә авылны үзгәртеп кору эшен өр - яңадан башламасак, авылның бөлгәнлеккә төшүенә юл куймаслык чаралар күрмәсәк, хәлне төзәтү үтә кыен булчак,- ди И.Тәмаев та.

Р.ГИНЯЕВА.

Эшләгән генә ашый

Яңа рәис Ильяс Тәмаев шундый мирас белән кабул итте хужалыкны. Үз жиренә үзе хужа булып, керемнән дә, чыгымнарын да аерым санап, аерым хужалык булып яшәгән «Армак» фермер хужалыгы житкәчәсе, биредә эшли башлавының беренче көнендә үк, аның хужалык һәм икътисади мөмкинлекләрен өйрәнәп бер нәтижәгә килде: алга таба болай яшәп булмаячак. Һәм ул тулланган тәжрибәсен «барлап», район делегациясе составында һәм шәхси инициативасы буенча республиканың алдынгы хужалыклары тәжрибәсен өйрәнәп, «Заря» өчен хужалык итүнең яңа алымын макетлаштыруга кереште. Фикерләрен район хакимияте башлыгы Ф.С.Сибаттуллин да хуплагач, жиң сызганып эшкә кереште. Билгеле инде, авыл халкы күңелендә еллар буена ныгыган гомуми стереотипларны жиңеп, яңача эшләргә өндәү жиңел бирелми. Аерым производство участюкларында сөйләшүләр алып бару, крестьяннары үз жирләрендә үзләре хужа булып эшләргә үгетләү, гомумән, эшләрчә һәр кеше күңеленә житәргә омтылу - барысы да артта калды бүген. Хәзер Якушкино авылында яшәүчә һәркем - крестьяннар, интеллигенция вәкилләре, пенсионерлар - жәмгысе 396 кеше үзләренә тиешле мөлкәт - жирләре белән учредительләр итеп расландылар. Жир пае өчен биреләсе икмәк, печән

һәм башкалар - барысы да алынасы уңыш исәбеннән чыгып бүленәчәк дип вәгдә ителде. Ә инде кооперативларга керергә каршы булчуларга, үз пайларын алып, мөстәкыйль эшләр мөмкинлегенә дә аңлатылды. Әмма хужалыкта мондый юлны сайларга теләүче табылмады.

Хәзер «Заря» 5 аренда кооперативына бүленгән. Аларның эшенә 13 кешедән торган аренда кооперативлары Советы житкәчелек итә. Совет рәисе итеп Ильяс Тәмаев сайланган. Уставта барлык кооперативларның да аңа тулысынча буйсынуы каралган.

Кооперативларның беренчесе - савым сыерлары асрау белән шөгыйләнүчесенә Ильяс Таһирович үзе житкәчелек итсә, Евгений Яковлев бозаулар асрау кооперативы башлыгы итеп билгеләнгән. Дуңгызчылыкның үз хужасы - Владимир Акмурзин бар. Коллективларның тагын берсе - хезмәт күрсәтү кооперативы дип атала. Исәп - хисап алып баручылар, техникага хезмәт күрсәтүчеләр керә аңа. Бишенчесе - төзелеш кооперативы. Өч кооперативта төзү - ремонт эше таләп ителгәндә әлеге коллектив эшчеләрен яллы алалар.

Шунысын әйтәргә кирәк, житкәчеләрнең төп белгечлекләре терлекчелеккә кагылмаганлыктан, һәр кооперативка белгечләр дә кертелгән. Элеккеге ферма мөдире Вячеслав Ермошкин беренче,

баш ветеринария табибы Жозефина Иштулина икенче, баш зоотехник Леонид Акмурзин өченче звено составына кертеләләр. Учетчы, бригадир ише вазифа штат берәмлегеннән бөтенләй төшереләп калдырыла.

Барлык кооперативларга да гадел нигездә тигез күләмдә жир, техника бүлөп бирелә. Мисал өчен, аларның беренчесендә 12 савучы, 6 мал караучы, бер ферма мөдире эшли. Көпчәклә һәм чылбырлы Зер трактор, 2 комбайннары бар, чөгөндер казыту, азык житештерү техникасы белән дә комплектланган кооператив. Жире исә 577 гектар төшкән итә. Калган ике звеноның да жир мөйданнары шул чама. Үзеннән үзе аңлашыла: кооперативлар эшчәнлеген бер профиле генә түгел - күптармаклы булчак. Икенче төрле итеп әйткәндә, кооперативлар сөт, ит житештерү өчен маллар да караячаклар, аларга азык хәзерләү максатында иген дә игәчәкләр, продукцияне

үзләре сатачаклар да. Тулысынча хужалык исәбенә корылган, хезмәтнең ахыр нәтижәләренә турыдан, туры бәйлә булган алым, чыгымнарга каршы механизмны хәрәкәткә китереп, кооператив членнарының аңлы хезмәтенә ирешүне күздә тотта.

Ильяс Таһировичның үзе әйтүенчә, исәп - хисап безнең бабайлардагыча булчак: ягулык, ашлама, орлыкны үзләре табыштырып, аның чыгымнарын да үзләре күтәрәчәкләр. Кооператив әгъзаларын туплап эшкә билгеләү дә аның житкәчелесеннән торачак. «Кем эшләми, шул ашамый» дигән принцип буенча буласы кенә кебек ачык аның. Ә инде эшкә көч житешмәгәндә аны яннан яллап эшләр мөмкинлеген бар. Бу ордакта чек системасы эшкә жигелә инде. Ә хезмәт хакы исәпләү юлы гадинәдә гадинә: продукцияникадәр күп житештерелсә, хезмәт хакы да үсчәк. Икенче төрле әйткәндә, хезмәтенә карап көн күрәчәк авыл кешесе.

«Бабайларча яшәсәк кенә...»

Билгеле инде, реформацияләүнең беренче адымнары жиңел булмаячак, хаталар да аз булмас,- ди Ильяс Таһирович. - Әмма авырлык белән булса да алга барырга кирәк, артка юл юк.

Аңлашыла ки, юл жиңел булмаячак. Алга адым никадәр генә камил булса да, алда телгә

алынган мирас кара шәл булып озак барыр өле артларыннан. Хәзер хужалыктагы 230 баш савым сыеры арасында мул сөтле, нәселлеләре бармак белән генә санарлык. Ә савым көтүен алыштыру зур чыгымнар сорый. Бу эшкә хужалыкның үзендә якин берничә ел эчендә башкарып чыгарга да

КУЛИРИШТИП КУЛИРИШТИП

Ерепкинода Яковлевлар белән мине бригадир Анатолий Соловьев таныштырды. Гаилә башлыгы Петр Ивановичның кулыннан һәр эш килә, диде ул: столлар да, балта остасы да, чөчүчә дә, мал карауның да рәтән белә... Э хатыны Валентина Дмитриевна чөчү ва-

кытында, урак өстендә кырдагыларны тәмлә ашлары белән сыйлый. Анысы әле әнисеннән тагын чыккан буыннарны утырту хикмәтләренә дә өйрәнгән... Энә шунысы миндә аеруча кызыксыну уятты...

Йортта безне ачык йөзле хужабикә каршы

алды. Бер - ике авыз сүз алыштыра, мин үземнән гозеремне сөйләп бирдем: армиядә чакта ук минем умыртка баганам ике төштән сынган иде. Валентина Дмитриевна шуны карый алмас микән? Ул тиз генә сабынлады, жылы су эзерләде дә эшкә кереште. Бер унлап ми-

нут узгач, аннан тагын шулкадәр... Ул арада авыртуымның серен ачыклады һәм, ни хикмәт, авырту басыла төшкәндәй булды. «Инде авырткан төшләрне һичшиксез массажларга кирәк, физзарядка ясагыз - һәм бөтенесе дә унайга китәр», - дип өметләнделәр мине «табиб».

Үзендәге бу сәләтне Валентина Дмитриевна бала чагында ук тойган. Шуннан бирле ул шифалы куллары белән йөзләргә кешене савыктырган инде - төгәл генә санын кем санап барган соң аның. Әле бит колхоз эшеннән кала йортында да мәшәкать житәрлек Валентина Дмитриевнага: каралтыларында сыер һәм үгез, сарык һәм дунгыз тоталар, бакчаларында

күп төрле жимеш ачалары... Өч бала үстергәннәр Яковлевлар, инде һәркайсы башлы - күзле булганнар.

Валя әби өендә бөтерчәк кебек - бер генә дә тик утыртып күрмәсәң. «Сәгатә 5тән торабыз, төнге уннарда кадәр тел аяк өстендә».

Әйе, гомерен йоклап үткәргән кешегә бәхет тәтеми шул инде ул.

В.КОМОЛОВ.

Жылылык

Белән тәмин итү ягу сезоны буена өзлексез булырга тиеш. Әгәр дә шул чорда жылы килмәсә түләү дә алынмый.

Торак бүлмәләрдә һава температурасы (тәрәзә һәм ишек рамнары томаланган очракта) + 18 градустан да (почмактагы бүлмәдә +20 градус) түбән булмаска тиеш. Әгәр дә шул таләп үтәлмәсә жылылык өчен түләү тиешле температурага житкерелмәгән көннәр өчен гамәлдәге тарифтан 10 процентка киметелергә тиеш (1 квадрат метр исәбәндә). Ә фатирда температура норма күрсәткеченнән 10 градуска түбәнрәк булса хезмәт күрсәтелми дигән сүз.

Бу жәһәттән бер мисал китерергә мөмкин: кулланучылар хокукын яклау буенча район комитетына В.Гыймрановтан гариза керә: аның фатирында температура + 13 градустан артмый, ләкин түләү

Хокукларыгызны беләсезме?

Хезмәт күрсәтү нормаль булмаса

Россия Федерациясенең «Кулланучылар хокукларын яклау турындагы Законны нигезендә халыкка күрсәтелә торган торак - коммуналь хезмәтләрнең сыйфатына карата норматив таләпләр тиешле дәрәжәдә үтәлмәгән очракта түләүне киметү каралган. Бу хакта кулланучылар мәгълүм түгелдер, мөгаен, ә танышып китү һәркем өчен дә файдалы булыр.

тулысынча үткәрелә. Фатир комитет тарафыннан тикшерелә һәм фактлар раслана. Нәтижәдә МПП тарафыннан әлеге гражданның фатирын жылылык белән тәмин итү буенча тулаем жылыту сезонна яңадан исәп - хисап үткәрелә һәм 67700 сум акча аңа кире кайтарыла.

Кайнар су

Белән тәмин итү, гомумән су, газ белән

тәмин итү, чүп - чар түгүдә дә шундый ук норматив таләпләр каралган. Кайнар су килмәгән һәр тәүлеккә (ремонт - профилактика эшләренә каралган 15 көннән тыш) түләү алынмый. Шулай ук кайнар су + 50 градустан да түбәнрәк булса, түләү һәр 5 градус өчен гамәлдәге тарифтан 25 процентка киметелә. 30 градустан да түбәнгә төшкән очракта хезмәт күрсәтелми дип исәпләнә.

Су, газ

булмаган көннәр өчен дә түләү каралмаган. Әгәр дә салкын яки кайнар су 3 тәүлек дәвамында 8 сәгатьтән дә артык килмәсә яки су басымы нормага житмәсә хезмәт күрсәтү тулы түгел дип исәпләнә һәм түләү тарифның яртысы күләмендә генә алына.

Чүп - чар жыюда

тиешле графиктан чиктерелгән (1 кеше исәбәндә) һәр тәүлек өчен түләү алынмый.

Югарыда язылган, жылылыктан файдалану мәсьәләсендә аңлашылмаучанлык, ризасызлыктар туган очракта кулланучылар хокукларын яклау комитетына мөрәжәгать итәргә мөмкин. Телефоннар: 2 - 16 - 64, 2 - 12 - 36.

Р.СУФИЯНОВ,
кулланучылар хокукларын яклау район комитеты рәисе.

Сөйләшүдән аңлашылганча, МСОның торак фондын МПП балансына күчерү буенча хәзерлек эшләре бара. Әмма ике яклы килешү нигезендә агымдагы елда МСОның торак фонды аның үз карамагында кала әле. Аңлашыла ки, йортларга хезмәтне дә оешма үзе үк күрсәтәчәк.

Котельняны да жылылык чөптәренә күчерү экономик яктан мөмкин түгел, диделәр безгә МСОда. Ни өчен дигәндә, МСО котельнясыннан жылылыкның зур өлеше оешманың промышленность объектларын ягуга тотыла.

чыга күрсен иде инде. Безнең микрорайонны жылылык белән тәмин итүче МСО котельнясын да Норлат жылылык чөптәре карамагына тапшырсыннар иде. Юкса безнең киләчәктә дә быелгы кебек кыш уртасында жылысыз калуыбыз бар.

Л.ТРОФИМОВ.
РЕДАКЦИЯДАН: Л.Трофимов хаты үчәненнән без Норлат жирле үзидарә Советы рәисе Ф.И.Гайнуллин белән телефон аша элемтәгә кердек.

МСОның буласым килми

Циалковский урамындагы 11 нче йортта яшим мин. МСО микрорайонында мондый ташландык, жимерек, хужасыз йорт бүтән юктыр, мөгаен. Подвал тулы шакшы су, аннан чыккан сасы ис подъездларга керүгә үк борынга бөрелә. Шуңадыр инде, подвалдагы торбалар да 3 - 5 елга гына түзә.

Жылылык трассасы да начар хәлдә. Йортка керү өлешендә алар жылытылмаган, эшермәләр төзәтелми, ка-

ралмый, шуңа авария ситуацияләрендә аларны томалап куеп та булмый. Ә торбаларны опрессовкалау турында хыялланасы гына кала инде. Йортыбызның түбәсеннән су агуы һәм ремонт кирәклегенә турында МСОга күпме йөрсәк тө, район газетасы да бу хакта язып чыкса да, хәл әлегәчә үзгәрешсез кала бирә.

Мин үзем МСО йортларының МПП балансына тапшырылачагы турында ишеткән идем. Бу хәбәр дәрәска генә

Укучыларыбыз ижәтаты

Жәвилә МИНГАЛИМОВА.

Мин - морасалы

Дини рухлы, бай тарихлы Морасам - туған илем. Синен белән горурланам, Мин - морасалы димен. Һәйкәл - шайит. Ватан саклап Үлгәннәрнен дәлиле. Күпме батырлар үстергән Горур Морасам минем. Күпме зыялылар биргән Изге мәктәбем минем. Рухи кыйбламы нык булганга Мин - морасалы димен. Хезмәт сөючеләр биргән Минем Морасам кире Мин - морасалы диярлек. Эшчәннәрнен күп синен. Сөзгә карап морасалы Диямен дә шатланам. Без - морасалы диярлек Яңи белсен һәр балам. Мин - морасалы диярлек Булсын хезмәт юлыгыз. Без - морасалы диярлек Изге эшләр кылыгыз.

Акцияләр сатып алабыз:

«Газпром» РАЖ,

«Сургутнефтегаз» АЖ,
«ЛУКОЙЛ» НК АЖ,
«Татнефть» АЖнең (Б категорияле),
«Ноябрьскнефтегаз» АЖ,
«Юганскнефтегаз» АЖ,
«Пурнефтегаз» АЖ,
«ЕЭС России» РАЖ,
акцияләрен сатып алабыз.

Бәяләр - иң кыйммәте.

Адрес: Совет ур., 94, тел.: 2 - 23 - 10, 2 - 18 - 61, (эш көннәрендә иртәнгә 8дән кичке 5кә кадәр). ТР финанс министрлыгынан бирелгән 72 нче номерлы лицензия.

Тамашачылар игътибарына!

«Каскад» шоу - группасының 3. апрельгә билгеләнгән цирк программасы 10 апрельгә күчерелде.

Белешмәләр өчен тел.: 2 - 16 - 55.

Эшкә чакырабыз

«Татпотребсоюз»ның түмөрләп - ваклап сату предприятиесенә (төзелеш материаллары кибете) КамАЗ - 5410, 43101 машиналарына С,Е категорияле шофёрлар кирәк.

Эшләп бирәбез

Мөрмәрдән кабер ташлары, тимер чардуганнар ясыйбыз, түшәмнәрне декоратив бизибез. Бәясә килешү буенча. Адрес: Ленинград ур., 14, тел.: 2 - 22 - 29.

КОМПАНИИЫЗ!

Киекле авылында яшәүче кадерле апабыз **Саимә Сәмигулла кызы Минекаевага** 20 мартта 55 яшь тулды. Бу олы юбилейны кадерле жәнәбез белән бергә үткәргә генә насып булмады. Кадерле апабыз, без сиңа корычтай нык исәнлек, кодагый әби белән һаман да бергә тату тыныч яшәвегезне телибез.

Куанычлар гына юлдаш булсын,
Гел уңышлы булсын эшегез,
Рәхәт яшә, мәңгә яшә бул,
Иң кадерле безнең кешебез!

Иң изге теләкләр белән сиңең
сеңелләрең, кияүләрең, Яр Чаллы шәһәре.

Түбән Норлат авылында яшәүче әниебез **Бибинур Галиулла кызы Вәлиевага** 2 апрельдә 50 яшь тула. Аны шушы бәйрәмә белән чын күңелдән тәбрик итәбез, ныклы сәламәтлек, озын гомер телибез.

Юбилеең, әнкәй, котлы булсын,
Сөөнәп кенә яшә гомергә.
Насып булсын иде бергә - бергә
Йөз еллыгыңны да күрергә.

Балаларың исеменнән кызың Эльмира, киявең Рәмис, оныгың Әлино.

Белдерүләр Сатабыз

ВАЗ - 968М, «И - Юпитер - 3», кыйммәт түгел. Адрес: Школьная ур., 12 - 5.

Тотылган язу өстәле, кул белән әйләндерелә торган тегү машинасы, аклы - каралы «Рассвет» телевизоры, «Мелодия» музыкаль үзәк. Тел.: 2 - 21 - 07.

Ашыгыч төстә йорт, йөк фургонлы «Урал» мотоциклы, бишекле Иж - Юпитер - 3, «Урал» мотоблогы. Адрес: Энгельс ур., 10.

Силикат кирпич, нигез блоклары. Китереп бирелә, бәясендә ташлама ясала. Тел.: 5 - 21 - 14 (кичке 5тән 9га кадәр).

«Иж - Планета - 5» мотоциклы. Тел.: 5 - 18 - 17.

Норлат сугару системаларын эксплуатацияләү участогы щит йортлар сата. Тел.: 5 - 11 - 95.

Ашыгыч төстә, әйбәт хәлдәге «Нива» автомобиле, кыйммәт түгел. Заречный поселогында Семеновларга мөрәжәгать итәргә.

Бер кешелек карават. Адрес: Школьная ур., 11 - 12, тел.: 2 - 29 - 04.

ВАЗ - 21011. Тел.: 5 - 11 - 65.

1991 елгы «Москвич - 412, НГДУ ЖХХсы янында гараж. Тел.: 5 - 29 - 45.

«Алмалык»та дача участогы. Тел.: 2 - 12 - 52.

ВАЗ - 2103, «Днепр» мотоциклы. Тел.: 5 - 20 - 48.

Шөһәр уртасындагы 1 бүлмәле хосусыйлаштырылган фатир (газ кергән, сарае, жир участогы бар, ишеге броняланган). Тел.: 5 - 22 - 63 (көндөз сәгать 3тән 5кә кадәр).

4 - 5 см. калыныктагы 4 - 5 метрлы нарат такта. Тел.: 5 - 11 - 44, 5 - 27 - 41.

Сатабыз яки алмаштырабыз

1995 елгы ВАЗ - 21213 сатыла яки ВАЗга алмаштырыла. Шулай ук 4 миллионга «Урал» мотоблогы сатыла. Тел.: 8 (8422) 63 - 17 - 02.

Чаллы Башындагы алтыпочмаклы йорт (11 сутый жире, каралты - курасы бар) сатыла яки Норлатта 1 бүлмәле фатирга алмаштырыла. Норлатта адрес: Школьная ур., 8 - 1 (теләсә кайчан).

Алмаштырабыз

Ике бүлмәле фатирны (шөһәр үзәгендә, сарае, базы бар) - өстәмә түләп бер бүлмәлегә. Адрес: Вахитов ур., 10 - 21 (кичке 5тән 8 нче яртга кадәр).

Табылдыктар өстәле

А.Ю. һәм В.Ю.Яруллиналар исеменә тугырылган туу турында таныктыктар табылды. Югалтучы Школьная ур., 41 адресы буенча мөрәжәгать итә ала.

Этләр атылачак

МППның 3 бригадасы 2 нче апрельдән Норлатта сукбай этләрне ата башлаячак. Хужаларыннан үз этләрне муенча белән генә алып чыгу сорала.

БАШ МӨХӘРРИР **Р.Ф.ЖАМАЛИЕВ.**

МӨХӘРРИР **С.Н.ХӘЙРУЛЛИНА**

Учредительлар: Октябрь район хакимияте һәм редакциянең хезмәт коллективы.

"Дуслык" район газетасы атнаның сипшәмбе, жомга көннәрендә чыга, рус һәм чуваш телләренә тәржемә ителә.

Безнен адрес: 423000, Татарстан Республикасы, Норлат шәһәре, Карл Маркс урамы, 19.

Телефоннар: баш мөхәррир - 2-12-14, 2-22-81, мөхәррир һәм авыл хужалыгы бүлеге - 2-22-51, Советлар һәм жәмәгать оешмалары тормышы, чуваш теленә тәржемә буенча мөхәррир - 2-10-44, жаваплы сәркәтип - 2-18-67, рус теленә тәржемә буенча мөхәррир - 2-14-16, бухгалтерия,реклама бүлеге, фотокорреспондент - 2-15-63.

Газета Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм матбугат Министрлыгында 34 нче номерлы таныктык белән теркалды.